

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare odată în săptămână: DUMINECA

Prețul Abonamentului :

Întru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr.
 „ pe 1/2 an . . . 2 „ 50 „
 România și străinătate pe an . . . 14 franci
 „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Prețul inserțiunilor :

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte, 3 fl., până la 200 de cuvinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.

Correspondențele se adresează redacțiunii

„FOAIA DIECESANĂ“;
 iară banii de prenumerațiune și inserțiuni la
ADMINISTRAȚIA
Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș

PARTEA OFICIALĂ

Notă oficioasă

Prin aceasta se face cunoscut, că esamenele de calificare pentru învățatori se încep în 30 August a. c. stilul vechiu și se continuă în zilele următoare.

Petițiile pentru admiterea la examen se trimit la Consistoriu până în ziua de 25 a luni curgătoare și trebuie instruate cu următoarele documente:

1. Cu atestat de botez.
2. Cu atestate dela școalele, care le a cercetat petentul înainte de a intra în pedagogie.
3. Cu atestate din toți anii de pedagogie.
4. Cu taxa de 10 fl. sau cu atestat de paupertate în înțelesul §-lui 125 din statutul organic.

Cei respinși dela examen au se petiționeze de nou alăturând taxa de 5 fl.

Caransebeș în 11 August 1894.

În absența Prea Sântiei Sale
 Dlui Episcop diecesan
Filaret Musta, m. p.
 Arhimandrit.

PARTEA NEOFICIALĂ

Rugăciunea domnească

„Pânea noastră cea de toate zilele dă-ni-o noauă astăzi!“

St. Apostol Pavel îndeamnă pre Efesenii într'o epistoală de ale sale, să rescumpere vremea, căci zilele sunt rele. Putem deci crede, că în zilele acelea viața era grea de purtat. Dar și acum Iub. A.!

sunt zilele destul de rele. Putea-ar cineva crede în viitoriu, dacă i-s'ar spune, că în timpul de acum în lume au fost banii cei mai mulți, că în timpul nostru nu s'a mai vorbit de smeritele sute, ci de milioane și miliarde și că totuși cei mai mulți muritori din acest timp au dus dorul banilor? Putere-ar crede următorii noștri de acum într'o sută de ani, că nu numai pământele de arătură s'au sămănat, ci că s'au rupt țelenile seculare, s'au tăiat tufșurile, s'au scos pădurile, până chiar și riturile s'au secat și au fost sămănate și totuși milioane de oameni au dus lipsa mâncării? Apoi cei ce vor urma după noi într'o sută de ani putea-or crede cetind că în timpul nostru lumea a fost plină de libertate și că totuși mai întreagă lumea era încătușată sub jûg? Următorii noștri abia le vor putea crede. Cu toate aceste lucrurile stau acum așa. Le vedem cu ochii și le știm din propria pățanie.

Întru adevăr zilele, în cari trăim noi, sunt rele. În astfel de timpuri însă oamenii se apropie unii de alții și se sfătuiesc ce ar fi de făcut, ca să îndulcească amarul vieții. Cred că nu ar strica să o facem și noi așa. Ca de început vă voi descoperi părerile mele în privința mijloacelor, cari ne-ar duce la scop. Îndemn la aceasta îmi dau cuvintele: „Pânea noastră cea de toate zilele dă-ni-o noauă astăzi,“ din rugăciunea domnească.

Despre aceasta cerere vă roiu vorbi eu astăzi, făcându-vă să înțelegeți, ce anume cerem printrênsele dela Dumnezeu. Fiți deci cu băgare de samă!

Prin cuvintele „pânea noastră cea de toate zilele dă-ni-o noauă astăzi“ ne-a învățat Mântuitorul și Domnul să cerem dela Dumnezeu sănătate și putere, ca să ne putem agonisi cele de lipsă pentru susținerea noastră. Ne-a învățat deci să lucrăm și să ne rugăm neîncetat, pentrucă zilnic avem lipsă de pânea cea de toate zilele. Iar mijlocit ne-a învățat să ne ferim de nelucrare, de lene, căci acestea sunt moartea bunei stări materiale și morale a

oamenilor. Apele curgătoare sunt de comun bune și folositoare, ca și oamenii lucrători, activi. Bălțile din contră conțin apă netrebnică și sălășluiesc în sine vietăți urite și scârboase, precum inima omului trândav este locașul poftelor lăcomioase și al patimilor necurate. Foamea doare. Lipsa frânge fierul. Și leneșul încă voește să trăească. Neplăcându-i însă lucrul și munca onestă își dedă picioarele a umbla pre cărări oprite și mânele a șevirși fapte neiertate. De aceea ne îndeamnă Apostolul să fim „*nu lenevoși în afaceri*“ (Romani XII. 11.). Ba merge mai departe încă și condamnă aspru lenevirea zicând: „*Dacă cineva nu voește să lucreze, nici să nu mănânce.*“ (II Tesal. III 10).

Datorința fiecărui om este deci să lucreze neîntrerupt. St. Scriptură ne spune, că Dzeu lucrează neîncetat în ceriu și pe pământ, în mări și întru toate adâncurile. Omul este chipul lui Dzeu și asemănarea lui. Prin lucrare deci omul se apropie de Dzeu, prototipul său, carele este însuș lucrarea.

St. Apostol Pavel nu numai a putut zice despre sine: „*Aceste mâni au slujit trebuințelor mele*“ (Fapt. XX 34), ci ne îndeamnă cu tot deadinsul și pre noi să facem asemenea zicând: „*Să faceți ale voastre și să lucrați cu mâinile voastre*“ (I Tesal. IV 11). Apoi scopul pentru carele ne îndeamnă la aceasta încă ni-l spune: „*Ca să îmblați cinstiți către cei din afară și de nimic să nu aveți trebuință*“ (ib. 22). Scopul lucrării deci este agonisirea pânei de toate zilele, și prin trânsa punerea temeliei la neatârarea noastră.

Bine însă să băgăm de samă Iub. A., că nu pofta, lăcomia după avere se ne conducă în aceasta lucrare. În bogății, în comori, în avere mare nu se află fericirea omenească. Din contră ele ne duc „*în ispite și curse și în multe poște nebunatică și vătămătoare, cari cufund pre oameni în perire*“ (I Tim. VI. 9). Priviți în prejurul vostru și vă veți convinge despre aceasta.

La adunarea bogățiilor lucră de regulă lăcomia și specula. Și lăcomia este o patimă necurată, eșită din vâpaea iadului.

Cel stăpănit de dânsa desconsideră toate. Nu se șfiesțe a despoia în modul cel mai revoltătoriu pre deaproapele, pre semenul său, pre acela cu carele este de o făptură, de o origine și de o soarte, numai și numai ca să-și stîmpere setea după avnții. Și care e urmarea? E tristă de tot! O vedem astăzi cu ochii noștri și ne înfiorăm de ea. Împetrirea bogățiilor și lăcomia lor au strins mila și compătimirea din inima celor sêraci, celor necăpătuiți, celor exploatați, a căror minte a umplut-o de iscodiri nenorocite și brațul lor l-a înarmat cu cuțitul și dinamita, ca să lovească, să ucidă, să nimicească! Vedem omenimea, pre fiii unui și aceluiaș părinte, despărțită în două tabere dușmane de moarte stându-și una alteia în față cu ură în inimă, și cu focul răsbunării în pept. Și cine este cauza la toate

aceste? Nimene altul decât lăcomia și lenea.

Nu așa însă ne-a învățat Domnul nostru Isus Cristos! El nu ne-a învățat să cerem: Dă-mi mie și numai mie, ci: Dă-ne **noauă** pânea cea de toate zilele, ne-a învățat deci, că frați suntem și ca frați să ne iubim și să ne ajutorăm.

Tot deuna când gândesc asupra agonisellii și asupra lucrurilor din lume, ce preocupă acum soțietatea, mi se infățiază inaintea ochilor sufletești un munte înalt și lung cu trei cărări destingibile. Una duce dealungul coamei sale preste stânci și afunzimi cumplite, alta prin mijlocul vălei nemoloasă dela poalele lui și a treia nevoioasă, dar curățică pre la mijlocul muntelui. Și trei ființe îmblă neîntrerupt pre aceste cărări. Sus pre muchie lăcomia neastempărată, jos prin noroiul din vale lenea trândavă, pre cea din mijloc cumpetul. Îmblând și noi pre această din urmă vom avea pânea cea de toate zilele, pre carea ne învață Domnul să o cerem dela Dumnezeu.

Eiuptându-ne însă o stare materială independentă sau cu alte cuvinte, având noi pânea cea de toate zilele, avem doară tot ce ni de lipsă pentru fericirea noastră? Nu! Căci însuș Învățătorul cel miounat ni-a spus, că nu trăește omul numai din pâne. (Mat. IV. 4).

Nu! omul mai are și alte lipse. Măncarea, beutura, sănătatea, îmbrăcăminte sunt lipsele trupului. Dar oare este omul numai trup? Nu are dânsul și suflet? Și acesta încă pretinde nutrimentul său, îmbrăcăminte sa! Care este hrana sufletului? Ni-o spune Mântuitorul când zice, că omul nu trăește numai din pâne, ci și din cuvântul lui Dumnezeu. Cuvântul lui Dumnezeu este deci nutrimentul sufletului.

În înțeles propriu acest cuvânt, cuvântul lui Dumnezeu, este învățatura bisericii noastre. Toți câți o ascultăm și practicăm știm, că ea este mângâierea și liniștea sufletului omeneș în necasuri, în lipse, în nevoi, în primejdii. De aceea ne și îndeamnă cu tot deadinsul Dumnezeu: „*Să ai cuvintele acestea în inima ta și să le întipărești în fii tăi și să vorbești despre dinsele când șezi în casă și când mergi pre cale, când te culci și când te scoli*“ (A doua lege VI. 6—8).

În înțeles figurat cuvântul lui Dumnezeu este a doua față a St. Treimi, Domnul și Mântuitorul nostru Isus Cristos. Trupul lui cel sânt încă este hrana sufletului. Căci așa ne spune el însuși: „*Eu sunt pânea cea vie, carea s'a pogorit din ceriu. De va mânca cineva din pânea aceasta va fi viu în veci; și pânea, carea eu voiui da, este trupul meu, pe carele îl voiui da pentru viața lumii*“ (Ioan. VI 51).

Aceste două dară învățatura bisericii și st. cuminecătură sunt nutrimentul sufletului. Dară îmbrăcăminte lui oare care este? Ni-o spune apostolul când zice: „*A voastră podoabă să fie omul*

cel ascuns al inimei, adecă podoaba duhului celui blând și lin, carele este înaintea lui Dumnezeu de mare preț" (I Petru III 3. 4.) — cu alte cuvinte îmbrăcămintea sufletului sunt virtuțile creștinești.

Recapitulând vom zice dară, că prin a patra cerere din rugăciunea domnească ne-a învățat Mântuitorul Cristos să cerem dela Dumnezeu sănătate și ajutoriu, ca să putem agonisi cele de lipsă pentru trup: hrană și îmbrăcăminte; apoi să cerem darul lui a ne putea curăți sufletul de păcate după învățăturile St. biserici, prin St. cuminecătură și prin virtuțile creștinești.

Știind acum aceste veniți Iub. A.! să ne încrucimăm mânele cu evlavie și să rostim din adâncul sufletului: Pânea noastră cea de toate zilele dă-ni-o noaună astăzi! Amin.

Mihaiu Juica

+

Dr. Leo Mureșan

În 17 August a trecut la cele eterne Drul Leo Mureșan, medic practic și profesor de igienă la institutele diecesane din Caransebeș. Repausatul este născut în 26. Mai 1846 în comuna St.-Georgiu lângă Năsăud, din părinții Vasile Mureșan, învățătoriu la școala normală din Năsăud și mama Măria, născută Hangea. Părinții defunctului deși după starea lor nu dispuneau de multe mijloace materiale s'au îngrijit a da fiului lor creștere bună și cultură mai înaltă. Școala normală a terminat-o repausatul în Năsăud, iar cursul gimnazial la gimnaziul evanghelic luteran în Bistrița apoi la Blaj, la Beiuș și la Cluj, făcând examenul de maturitate în Blaj la anul 1869. Sămțind în sine vocațiune pentru cariera de medic s'a dedicat studiului medicinei înscriindu-se înmediat după absolvirea gimnaziului la facultatea de medicină din Viena, unde a mers ca stipendist a fondurilor grănicerești din Năsăud.

Cu zel deosebit izvorit din adevărată vocațiune și însuflețire pentru viitoarea sa carieră ascultând prelegerile renumiților corifei în medicină Hyrtl, Scoda, Dummreicher, Hebra, Rokitansky și dedicându-se în deosebi studiului medicinei interne la anul 1874 a obținut gradul de doctor.

Tot în acest an s'a căsătorit în Viena cu Maria Süss și a mers ca medic la Sebeșul-săsesc în Transilvania, de unde după câteva luni s'a strămutat ca fizic orașenesc la Hunedoara. La 1876 fiind ales medic în Reșinari, a petrecut în acest opid până la 1880, când s'a mutat la Mehădia în Banat. Aci murindu-i soția s'a mutat în anul 1881 la Caransebeș, unde căsătorindu-se a doana oară a petrecut ca profesor de igienă și ca medic practic până când îl răpi din mijlocul nostru nemiloasa moarte.

„De mortuis nil nisi bene“ strămoșescul nostru proverb ne poruncește, că în fața morții tirane să nu vorbim rău despre cel mort. În cazul de față nici nu putem vorbi decât numai bine; căci acele scăderi mici, cari le-a avut reșosatul ca toți oamenii din lume, isvorite din temperament și produse prin multe triste esperințe și desamăgiri, nu formează la nici un cas partea, care ar arunca umbră asupra vieții decedatului.

Ca om, de și nu dulce la vorbă, totdeauna a fost amicilor amic bun, familiei tată îngrijitoriu, în societate plăcut, simpatic, plin de umor original, care nu l-a părăsit nici în uritele momente ale apropierei morții. Dintre cei ce-l cunosc, cine nu-și aduce aminte de glumele, cu cari atât de multe ori a înveselit întreaga societate a prietenilor?

Ca medic și-a câștigat renumele unui medic eminent în deosebi la morburile interne; iar în toate și-a făcut nume între colegi prin agerimea în așa numita „diagnosa“, momentul cel mai însemnat la tractarea unei boale.

De câte ori s'a întemplat, că după ce toți ceialalți colegi ai lui s'au prerândit la un bolnav, în ultimele momente el a fost chemat pentru a afla adevăratul morb și tractamentul potrivit.

Ca profesor de igienă a fost elevilor învățătoriu bun și părinte sufletesc adevărat.

Ca profesor a fost activ și pe terenul literaturii igienice. Cartea sa „Higiena română“, în care într'un limbaj popular original tractează cele mai dese morhuri, e bine cunoscută. Afară de aceste a apărut de densusul „Apele minerale“ dela Sân-Georgiu român (Transilvania) și o mulțime de articlii în „Foaia diecesană“, dintre cari cel din urmă, finit cu trei zile înainte de moarte: „*Invenindrile cu plumb*“ a devenit celebru între cunoscuți pentru ultimele cuvinte, cu cari se termină: „*multe ilusiuni se bagă în groapă*“ și în cari se arată presimțirea așa zicând divinătorică a morții.

Ca român a fost totdeauna curat la fapte precum au fost și sentimentele lui, credincios ascultătoriu de cuvintele poetului nostru, al cărui nume a purtat și cu care a fost înrudit.

Moartea lui a fost ușoară și fără suferințe dar și rapidă. Suferind de un morb intern organic în timpul din urmă a avut boala de apă, care i-a curmat firul pe cât de scurt atât de variat al vieții.

Remășițele lui pământeste au fost puse spre odihnă vecinică la 7/19 August în cimiteriul gr. or. din Caransebeș.

Actul funebral, la care a luat parte o mare mulțime din toate straturile societății, între cari și Prea Cuvioșia Sa Părintele Arhimandrit Filaret Musta și mulți oficiali în frunte cu Exelența Sa D-l. Seracin, general de divisiă, a fost celebrat prin P. O. D. protopresbiter Andreiu Ghidiu cu asistența preoților Ioan Stoian și George Buru.

Întristata familie a emis următorul anunț funebral: Pătrunși de cea mai adâncă durere și întristare anunțăm decedarea scumpului și neuitatului nostru fiu și respective tată, frate și cumnat **Dr. Leo Mureșan**, medic practic și profesor de igienă la Institutul teologic-pedagogic diecesan din Caransebeș, care după scurte suferințe și împărțășit fiind cu s. taine a răposat în Domnul în 5/17. August a. c. în etate de 48 de ani. Rămășițele pământești ale scumpului decedat se vor înmormânta în cimiteriul gr. or. rom. din loc Duminecă în 7/19. August la 3 oare după amiază. — Caransebeș, în 6/18. August 1894. Fie-i țărna ușoară și memoria binecuvântată! Că părinți: *Vașile Mureșan, Maria Mureșan* născ. *Hangea*. Ca fi: *Estela, Fortunat, Marian*. Ca frați și surori: *Maria Luchi, Dr. Liviu Mureșan*, medic practic în Năsăud, *Dr. Sever Mureșan*, profesor la școala de arte în Iași, *Elisaveta Tanco, Lucreția Moisiș*. Ca cumnați: *Iosif Luchi*, maior în pensiuie, *Dr. Pavel Tanco*, profesor gimnazial în Năsăud, *Dr. Constantin Moisiș*, profesor gimnazial în Năsăud.

Odihnește în pace bunul nostru amic, căci noaue ne rămâni neuitat în veci!

bl.

Sfaturi

Contra arsului cu fosfor. Multe nenorociri s'au cauzat prin aceea, că aprinzându-se un chibrit, gămălia fosforică ne-a sărit pe mână și ne-a ars. Dacă ea a căzut pe pelea sănătoasă, ne-a făcut dureri simțitoare, cari se întind pe brațul întreg? dacă însă, din fatalitate, ea a picat pe o rană, atunci durerile sunt cumplite, și adesea ori trebuie să sacrificăm brațul întreg pentru a scăpa cu viață, și aceasta atunci numai, când operațiunea a fost făcută la timp. Un remediu foarte simplu poate înlătura toate urmările acestui accident: îndată după arsură să se pregătească o baie, în care s'a solvit o cantitate destul de mare de sodă [Bicarbonat de sodă] și să țină membrul rănit în această baie. Este știut, că fosforul se unește cu mare ușurință cu soda și că acest proces chimic dă naștere la formarea natronului acido-fosforic, un element cu totul inocent.

Tunderea persecului. Persecul are nevoie să i se tundă ramurile în fiecare an, fiindcă ramurile lui dând fructe o singură dată pe an, e bine să provocăm, prin tundere, dezvoltarea ramurilor, cari să producă. Prin urmare, tunderea stă în suprimarea ramurilor, cari au rodit, pentru a face să se nască altele, cari să rodească anul următoriu. Pentru aceea se taie craca d'asupra celui d'al doilea ori celui d'al treilea mugur, pentru a provoca de desubt creșterea altor ramuri roditoare.

Fumul de tutun împotriva insectelor. Copăcelul, care e năpădit de insecte, trebuie închis bine într'un fel de cort de pânză groasă. Sub cort se pune un mângal cu cărbuni aprinși, peste care se aruncă tutun verde și pe

urmă se astupă bine cortul. În câteva minute păduchii sunt asfixiați. De aceea administrația țerei ar trebui să tolereze cultura câtor-va fire de tutun în grădini. Ea nu poate păgubi regiei și face mari servicii arboriculturilor și florarilor.

Leac în potriua putrezirii perilor și merilor. Putrezirea fructelor a luat de câți-va ani o întindere așa de mare în cât trebuie, dacă vrem să scăpăm recolta, să căutăm mijloace de a combate boala aceasta. În Iunie, sau chiar din Maiu, frunzele se acoper cu pete cenușii aproape negre, cari se ivesc pe fața inferioară în măr, și de obicei pe fața inferioară de păr, deși se ivește și pe partea superioară. Criptomagul acesta atacă și fructele și ramurile. Perele se creapă și putrezesc înainte de maturitate; ramurile se acoper cu echimose, și în cele din urmă pier. Merele se creapă mai puțin, însă și ele putrezesc pe pom. Când boala este intensivă, frunzele cad în toiul verei, după ce s'au înegrit, ca și cum ai fi preserat cărbune pe ele. Pe unii peri, perele se creapă și putrezesc fără ca frunzele să fie atinse de ciupercă. Eacă o preparațiune, care dă rezultate bune chiar când boala s'a început. Pentru 12 litre de apă, ia 1 klg. de var [cântărit nestins], pe cari le amesteci; pe urmă torni apă și fierbi tot acest amestec timp de 10 minute. După-ce să limpezește, strecoari apa așa limpezită și o păstrezi în sticle astupate. Când vrei s'o întrebuințezi, pui 40—50 grame din lichidul acesta într'un litru de apă și stropești pomii bolnavi preste tot. Dacă boala s'a întins pe pom, stropești de două-trei ori pe zi. Tot cu apa aceasta poți împiedeca și *Septoria*, care aduce uscarea frunzelor și le face să cază în toiul verei.

Caria grâului. Caria grâului este o ciupercă parasită, care seamănă cu tăciunele și care se poate combate în două feluri: 1. Stropind grâul destinat pentru sămănat cu o soluțiune de sulfat de sodă 80 la mie, pe urmă a-l muia în apă de var; 2. Muind sămânța timp de jumătate de ceas într'o soluțiune de 1½—1% de sulfat de cupru. Animalelor nu trebuie să li-se aștearnă paie atinse de carie, nici nu trebuie să li-se dea ca hrană, fiindcă sporii își păstrează facultatea germinativă chiar după ce au trecut prin tubul digestiv al herbivoarelor, chiar și în băligar: pot să trăiască și peste doi ani.

Correspondință

Am primit din Criciova următoarele șire:

Credincioșii gr. or. români din mica comună bisericască montană Nădrăgu în 17/29 Iulie a. c. au avut o sărbătoare plină de bucurie.

Nădrăgulenii de mai mult timp au dorit să aibe 2 clopote la biserică, dar ca să nu atingă modestul capital bisericesc, bravii epitropi: *Ioan Munteanu* și *Ioan Bogdan*, au luat sarcina de a colecta banii cât au fost de ajuns pentru procurarea unui clopot de 54 Kl. și altul de 30 Kl., care în ziua de mai

sus cu mare pompă și solemnitate s'au sănțit prin subscrisul ca administrator al acelei comune; la sănțire au asistat ca nașă grațioasă Doamnă *Mina Iahn* soția D-lui Director al societății industriei de fer din loc *Wilhelm Iahn*, însoțită de demnul Dr. de medicină *Ilie Petrașcu*. De față au fost în costum montan sərbătoreasc întreg corpul oficianților dela societate cu D. Director *Wilhelm Iahn* în frunte, care la toată ocaziunea se arată foarte prevenitoriu, reverend. D. preot rom. cath. *Carol Halmay*, și popor mult din loc și împrejur.

Cuvântare acomodată festivității încă n'a lipsit. Din acest incident nobila doamnă *Mina Iahn*, întru aducerea aminte de acest act și zi memorabilă a făcut *Fundațiunea Mina Iahn pe sama bisericii gr. or. române din Nădragu* cu suma de 50 coroane, care bani s'au și depus spre păstrare la institutul din Logoj „*Logojana*,” pentru care faptă nobilă și esemplară i-se exprimă cea mai profundă mulțumită, rugând pre atotputernicul Dzeu, ca dimpreună cu prețiosul ei soț și familia, se o țină întru deplină sănătate și fericire la mulți ani.

Tot pe această cale, pentru armonia ce domnește între diferiții locuitori ai acestei comune, și pentru afabilitatea și dragostea arătată cu această ocaziune cu lacrimi de bucurie și mângâiere se aduce tuturor mulțumire, poftindu-le din adâncul inimii, ca bunul Dzeu, jertfele aduse și făcute pentru casa lui Dzeu de mii de ori se le resplătească și pe dăruitorii de tot răul se-i ferească.

În numele comunei bis. gr. or. rom.

George Gașpar

administratorul filiei Năragu.

Varietăți

Ziua Maestății Sale împăratului și regelui nostru a fost și în anul acesta sərbătătorită cu pompa obicinuită. La *st. liturgie* și *doxologie* a celebrat Prea Cuvioșia Sa Părintele Arhimandrit Filaret Musta, MOD protopop A. Ghidiu și părintele G. Buru. La serviciul divin a fost reprezentat consistoriul diecesan, corpul oficeresc, magistratul și corpul profesoral dela institutele noastre.

Înaltul Ministeriu la o rugare a Sinodului protopresbiteral al tractului Bisericii-albe a conces propunerea limbei române la gimnasiul din Biserica-albă prin un profesor din cei de acolo.

Anunț. Se aduce la cunoștința Onoratului public român și în special tuturor părinților, că la școala română gr. or. confesională de fetițe din *Arad*, provăzută cu internat, înscrierile încep la 1 Septemvrie st. n. c. în localitatea școlii, strada Deák-Ferencz Nr. 27. Elevele au să documenteze cu atestat școlastic elasa absolvată în anul trecut, — la din contră au a să supune unui examen de primare.

Tacsele de înscriere sunt 2 fl. v. a.

Didactrul pentru elevele interne și externe e ficsat cu 2 fl. la lună.

Tacsa internatului este de 140 fl. v. a. la an, solvită cel puțin în 4 rate tot anticipative.

Afară de studiile și ocupațiunile prescrise în planul de învățământ, elevele pe lângă o tacsă lunară de 5 fl. v. a., vor primi instrucțiune în piano, ear pe lângă o tacsă lunară de 1.50 fl. la lună vor primi instrucțiune în limba franceză.

Elevele interne au a fi provăzute cu: un madraț, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă cu 2 fețe, 2 lepedee, 6 serviete, 6 ștergare ear din albituri [schimburi] câte 1/2 duzină, ciorapii și fustele să fie de culoare închisă, batiste să aibe o duzină, încălțăminte trebuingoasă și un perapleu. Afară de aceste fie-care elevă are să aducă o perie de dinți, cuțit, furcuță, o lingură mică și una mare, precum și 2 pâhară.

Elevele, cari voesc a fi primite în internat au a să însinua înainte de începerea anului școlastic la conducătoarea institutului, pentru a să putea lua la timp dispoșițiunile necesarii. — *Arad*, 1 August 1894. — *Diracțiunea institutului*.

Apel către învățătorii români. *Domnilor Colegi!*

S'a zis de atâtea-ori că spre a ajunge învățătorul la un rezultat bun cu propunerea obiectelor de învățământ în școală, lucrul principal este „*împărțirea materialului de propunere*” în atâtea prelegeri câte pretinde pe un an ordul oarelor.

Un lucru nu prea ușor acesta; vrând însă a învinge această greutate m'am împretenit cu idea și după o luptă de noauă ani cu bucurie vă anunț — că am ajuns la țintă.

Împărțirea materialului o pedecă, de carea ne-am lovit de atâtea ori, azi e delăturată din calea noastră. Împărțirea e așa făcută, ca să *corespundă tuturor pretențiunilor didactice*, ba chiar împrejurărilor locale și temporale, în conformitate fiind cu planul de învățământ consistorial și ministerial.

Toate prelegerile ficsate pentru una săptămână propunătorul le poate preda cu cea mai mare ușorătate și întreg materialul de învățământ dispus de organele noastre superioare l-poate eshauria într'un an de școală, fiind astfel întocmit încât pertractarea și predarea lecțiilor cum și trecerea dela o clasă la alta să întemplă așa de incognito, încât i-se pare propunătorului a face o prelegere generală, vând de odată toate clasele ocupate; carea împrejurare singură îi procură multă plăcere în prelegere.

A doaua țintă mi-a fost ca cu ajutorul acestei cărți preste puținii ani de pracsă să avem fericirea de a vedea o uniformitate în metod, un lucru care în prima linie vedem că ne lipsește.

Crezând deci, a face un bun serviciu cauzei noastre școlare în genere, ear în specie promovării învățământului în școala poporală, am pus sub tipariu opul meu intitulat: „*Conspect săptămânariu al materialului de învățământ obligat pentru școala română poporală*,” rubricat și împărțit pentru fiecare clasă separat. Opul este gata, și constă din 20 coale quadrat mare.

Cei ce doresc a avea aceasta carte, binevoiescã a sã adresa la „*Tipografia diecesanã*“ din Arad — ori la subscrisul.

Prețul opului, constã un esemplariu: 1 fl. 50 cr. — porto 5 cr. — *Şiria*, [Világos] în Iulie 1894. — Al D-voastrã devotat coleg: *Ioan Vancu*, m. p. învãtãtoriu.

Programa festivităților arangiate cu ocaziunea Adu-nãrei generale a Asociațiunii transilvane pentru literatura romãnã și cultura poporului romãn, ce se ține la Se-beșul-sãsesc [ultima stațiune a cãii ferate *Alvincz*] în 26 și 27 August a. c. n., este: *Sãmbãtã în 25 August* n. la 2^{1/2}, oare p. m. primirea comitetului central al Asociațiunii la gara Vințul de jos. Sara la 8 oare conve-nire socialã. *Duminecã în 26 August* la 8 oare sara concert. *Luni în 27 August* la 2 oare p. m. banchet și sara la 8^{1/2}, oare bal. *Marți* excursiuni. — *Comitetul arangiatoriu.*

Un Caserio la noi. D-na *Sidonia Anglișeriu* din Romãnia a sosit într'o zi la Rusberg și aci s'a instalat în o vilã, pentru ca sã odihneascã puțin dupã cura fãcutã la bãile din *Mehadia*. Abia sosise ea, în urma ei apare un tiner plin de praf, care a fãcut drumul dela Caran-sebeș pe jos. Dama vëzându-l în urma ei sã spãriase și rugã pe arëndatoriul vilei sã refuze a-i da locuințã acestui tinër necunoscut, cãci acela s'a urcat dupã dînsa în cupeu și-o molesta în continuu cu oferte neoneste. Tinërului i-se refusã cuartirul și el a și plecat. D-na Anglișeriu precum și toți ceialalți reconvalescenți au uitat de tinër. În ziua urmãtoare dama romãnã sã duce singurã la plimbare și era noaptea târzie, deja și ea nu s'a reintors încã. Numai în ziua urmãtoare au aflat-o la marginea unei pãduri cu un cuțit infipt în inimã. Fãptuitoriu a fost prins. Era tinërul de mai nainte, care nu a voit, sã-și spunã numele de loc, ci mereu zicea: Numiți-mã Caserio, cãci și eu am fãcut ca el...

Mulțãmtã publicã

Pentru manifestațiunile de simpatie, stimã și condolențã din tristul incident al reposãrei iubitelui și neuitatului nostru fiu respective pãrinte, frate și cumnat **Dr. Leo Mureșan**, aducem prin aceasta mulțãmitile noastre cordiali amicilor și cunoscuților On. corp profesoral dela institutul teologic-pedagogic din loc, On. comunitãți de avere, On. cor. romãn din loc și tuturor acelora, cari prin prezența sau reprezentãții lor respective prin depunerea cunu-nilor au onorat memoria defunctului.

Caransebeș în 9/21 August 1894.

Doișii consãngeni.

Bibliografie

În tipografia și librãria diecesanã din Caransebeș au apãrut și sã aflã de vindut urmãtoarele cãrți:

Geografia comitatului Cãraș-Severin, pentru clasa III a școalelor poporale scrisã de *B. Szörényi* profesor. Prețul 36 cr.

— **Manual de geografie**, pentru elevii din școalele poporale compus pe baza planului ministrului cultelor și instrucțiunii publice. Prețul 35 cr.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învãtãtoriu la școala confesionalã gr. or. rom. din comuna **Sudriaș-Jupani**, protopresbiteratul Fãgetului sã escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în foaia diecesanã.

Emolumentele snt:

1. Salariu în bani gata 300 fl. v. a.
2. Doanã jugere pãmânt de fãnaț.
3. 20 metri volum de lemne, din cari sã se pro-vadã și școala.
4. Pentru conferințã 5 fl. v. a.
5. Pentru scripturisticã 3 fl. v. a.
6. Pentru curatorie dacã o i-a asuprãși 8 fl. v. a.
7. Cuartir liber cu grãdinã de un juger.
8. Dela înmormântãri unde va fi poftit 20 cr. ear cu liturgie 40 cr.

Doritorii de a ocupa acest post învãtãtoresc au sã-și înainteze recursele cu documentele necesare adresate co-mitetului parohial Prea On. Dn. ppresbiter **Șebastian Olariu** în Fãget.

Recurenții sã se prezenteze în vre-o duminecã sau sãrbãtoare în s. bisericã dar nu în ziua alegerii.

Preferiți vor fi aceia, cari sunt în stare a conduce corul local.

Din ședința comitetului parohial ținutã în *Sudriaș-Jupani* în 31 Iulie 1894.

[52] 1—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Concurs

Conform ordinațiunii consistoriale ddto 23 Iulie a. c. Nr. 2022 Șc. sã escrie concurs pentru ocuparea pos-tului învãtãtoresc la școala confesionalã gr. or. romãnã din **Cadar**, protopresbiteratul Buziașului, cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în Foaia diecesanã.

Emolumintele sunt:

1. Salariu în bani gata 140 fl.
2. 12 Hl. și 30 litre de grãu;
3. 12 Hl. și 30 litre de cucuruz;
4. 24 metri volum de lemne aduse în curtea școalei;
5. 4 jugere pãmânt fãnaț și 800 stãnjeni pãtrați pãmânt arãtoriu;
6. cortel liber cu grãdinã intravilanã;
7. paușal pentru scripturisticã 5 fl.
8. paușal pentru conferințele învãtãtoresți 8 fl.
9. dela înmormântãri, unde va participa 50 cr.

Naturalele de sub punct 2, 3, 4 și 5, după calculul diametral de zece ani, dau un venit anual de 200 fl.

Reflectanții au să-și înainteze recursurile cu documentele prescrise, adresate comitetului parohial, administratorului protopresbiteral Aureliu Dragan în Ghilad per Csákova, și să vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică, dar nu în ziua alegerii.

Din ședința comitetului parohial ținută în *Cadar* la 6 August 1894.

[53] 1-3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Aureliu Dragan* adm. ppbiter.

Concurs

Pentru ocuparea definitivă a postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. română din *Brebul*, protopresbiteratul Caransebeșului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumente:

În bani gata 300 fl.

Paușal pentru scripturistică 5 fl.

Pentru conferințele învățătorești 10 fl.

Treizeci și doi metri de lemne, din cari se va încălzi și școala.

Cuartir corespunzătoriu în edificiul școlii.

Doauă jugere livadă și $\frac{1}{2}$ juger grădină.

Dela înmormântări unde va fi poftit câte 20 cr.

Ceice doresc a ocupa acest post au să-și trimită recursurile ajustate cu documentele necesari la oficiul protopresbiteral din Caransebeș în termenul legal.

Recurenții au să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sânta biserică, dar nici de cum în ziua alegerii.

Brebul, din ședința comitetului parohial ținută la 6 Martie 1894.

[50] 2-3

Petru Madina, m. p.

Mihaiu Borca, m. p.

președinte.

notariu subst.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Concurs

Pentru întregirea definitivă a postului de paroch la parohia de a III-a clasă din *Peștere*, protopresbiteratul Caransebeșului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumente:

1. Birul parohial dela 117 case în naturalii sau 1 fl. bani în loc de naturalii 117 fl.

2. Sesiunea parohială în complex de 32 jugere, care aduce un venit anual în calcul mediu 250 fl.

3. Plațul parohial cultivat cu pruni și alți pomi, care aduce un venit anual în calcul mediu 20 fl.

4. Venitul stolar dela botezuri, cununii și înmormântări în calcul mediu 83 fl.

5. Alte venituri accidentali în suma de 20 fl.

Recurenții cu calificățiune recerută pentru parohia de clasa a III-a sunt poftiți a-și înainta suplicile de concurs P. On. Oficiu protopresbiteral al Caransebeșului în

termenul legal și a se prezenta cu știrea protopresbiterului concerninte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică; în ziua alegerii însă la nici un cas.

Peștere din ședința comitetului parohial ținută în 18 Martie 1894.

[51] 2-3

Nicolae Biraescu, m. p.

Lazar Bêlu, m. p.

președ. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de capelan pre lângă neputinciosul preot Ioan P. Neagoe dela parohia de prima clasă *Sâm-Ianăș*, se escrie acum a treia oară concurs cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în Foaia diecesană.

Emolumentele sunt:

A treia parte din toate venitele parohiale, cari în bani gata fac cam 266 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avisați a-și trimite recursurile lor, adresate comitetului parohial și instruite cu documentele prescrise pentru parohii de frunte, oficiului protopresbiteral gr. or. al *Vârșetului* în *Srediștea-mică*, via *Versecz*, *Nagy-Szredistye* și să vor prezenta în atare Duminecă, afară de ziua alegerii, în sânta biserică.

În lipsă de recurenți calificați pentru parohii de clasa primă să vor admite la candidare și recurenți calificați pentru parohii de clasa a doaua.

Sâm-Ianăș, 19 Iunie 1894,

[43] 3-3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Mihaiu Juica* adm. protopresbit.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. română din comuna *Coșteiu*, protopresbiteratul *Făgetului*, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 300 fl. v. a.

2. Pentru scripturistică 2 fl. v. a.

3. Pentru conferințe 5 fl. v. a.

4. 32 metri volumi de lemne în natură, din care are a să încălzi și sala de învățământ.

5. Locuință liberă în edificiul școlii cu grădină de 1 juger.

6. Dela fiecare înmormântare 20 cr.

Ceice doresc a ocupa acest post învățătorese au să-și înainteze recursurile ajustate cu documentele necesarii conform statutului organic și regulamentului pentru organizarea învățământului, adresate comitetului parohial din *Coșteiu*, la oficiul protopresbiteral gr. or. rom. în *Făget* până la termenul deschis.

Comitetul parohial dorește ca recurenții să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sânta biserică, dar nici decât în ziua de alegere.

Coșteiu din ședința comitetului parohial ținută la 17 Iulie 1894.

[48] 3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu*, protopresbiter tractual.

Licitațiune minuendă

Pre baza incuviințării consistoriale ddo 8 Iulie a. c. Nr. 1861 B. se escrie licitațiune minuendă pentru îngrădirea cu gard de fier și pre de desubt cu zid a curții bisericești din *Sasca-montană*, protopresbiteratul Bisericeii-albe.

Licitațiunea se va ținea *Duminecă* în 14/26 August a. c. la 10 oare a. m. în biserica din loc.

Prețul de esclamară pentru gardul de fier este 1157 fl. 27 cr. eară pentru zid 469 fl. v. a.

Planul și specificațiunile de spese și măsuri se pot vedea la președintele comitetului parohial.

Licitanții vor depune un vadiu de 10% din prețul de esclamară.

Contractul intră în putere de drept pentru întreprinzătorii la subscriere, eară pentru comuna bisericească numai după aprobarea consistorială.

Sasca-montană în 17 Iulie 1894.

[49] 3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Filip Adam* protopresbiter.

Concurs

Pre baza ordinațiunei consistoriale ddo 14 Iulie a. c. Nr. 1305 B. se escrie concurs pentru parohia de clasa a III-a din *Rusova-noauă*, protopresbiteratul Bisericeii-albe, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele sunt:

1. 1 sesiune parohială cu intravilanul și grădina estravilană.

2. stola îndatinată.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie sunt avisați, ca recursele lor ajustate cu documentele recerute, și adresate comitetului parohial din *Rusova-noauă*, se le subștearnă P. O. oficiu protopresbiterat gr. or. rom. în *Iam*.

În fine recurenții se se presinte în vr'o *Duminecă* sau sârbătoare în sânta biserică.

[45] 3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Filip Adam* protopresbiter.

Licitațiune minuendă.

Pre baza incuviințării Ven. Consistoriu diecesan din *Caransebeș* ddo 18 Mai 1894 Nr. 1381 B. se escrie licitațiune minuendă pentru legarea cu fer a st. biserici din comuna *Broșteni*, protopresbiteratul *Oraviței*, cu prețul esclamarii de 929 fl. 43 cr.

Licitațiunea se va ținea *Duminecă* în 14/26 August 1894 la 10 oare a. m. în s. biserică din loc.

Reflectanții sunt poftiți a se presenta în ziua și

oara hotărîită în comună având a depune vadiul de 10% din prețul de esclamară.

Planul și proiectul de spese se pot vedea totdeauna la oficiul parohial. 3—3 [44]

Broșteni din ședința com. par. ținută la 3 Iulie 1894.

Petru Baloiă

președ. com. par.

Martin Boghia

not. com. par.

Concurs

Pre baza ordinațiunei consistoriale ddo 12 Iulie a. c. Nr. 3601 Șc. ex 1893 se escrie a doaua oară concurs pentru postul învățătoresc la școala confesională gr. or. rom. din *Slatina*, protopresbiteratul Bisericeii-albe cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Eleoummeetle sunt:

1. Salariu în bani gata 300 fl.
2. Pentru lemne pe sama învățătorului și a sale de învățământ 50 fl.
3. Pentru conferințele învățătorești și adunarea generală 10 fl.
4. Dela înmormântări 40 cr., conform usului de până acum, la sêraci gratis.
5. 2¼ jugere pământ de arătură clasa I-ă.
6. Cortel liber cu grădină de legumi.

Recurenții cu calificațiune prescrisă au se-și subștearnă recursele lor protopresbiterului *Filip Adam* în *Iam*, având a se presenta în vr'o *Duminecă* sau sârbătoare în sânta biserică.

Slatina în 20 Iulie 1894.

[46] 3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Filip Adam* protopresbiter.

Concurs

Conform ordinațiunei Venerabilului Consistoriu de ddo 22 Noemvrie 1893 Nr. 3189 Șc. se escrie concurs pentru întregirea definetivă a postului de învățătoriu dela școala confesională gr. ort. rom. din *Obad*, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 300 fl.
 2. Pentru participare la conf. învățătorești 10 fl.
 3. Paușal scripturistic 5 fl.
 4. 16 metrii de lemne pentru învățătoriu 40 fl.
 5. 4²¹⁶/₁₈₀₀ jugere pământ de arătură de prima clasă.
 6. Dela înmormântări unde va fi poftit 50 cr.
 7. Cortel liber cu grădină de legume.
- Recurenții și vor instrua petițiunile conform statutului org. bis. și adresate comitetului parohial, le va subșterne oficiului protopresbiterat din *Ciacova*.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a se presenta în oarecare *Duminecă* sau sârbătoare în s. biserică.

[47] 3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.